

Stabilitet i anbringelserne

Anbragte børn og unge er som udgangspunkt mere udsatte end den øvrige børne- og ungebefolkning. Når vi anbringer børn og unge, er formålet bl.a. at skabe større stabilitet i barnets eller den unges liv. Derfor er det også afgørende, at vi formår at tilbyde den stabilitet, som de har brug for, så der kan arbejdes kontinuerligt for at forbedre børnenes chancer for et liv i trivsel.

Baggrundstæppet i drøftelse af stabilitet i anbringelser

Anbringelsesområdet er under forandring, og særligt kommunale omstillinger inspireret af Borås i Sverige har præget billedet. En omstilling som bl.a. sætter fokus på tidlig indsats, korttidsanbringelser, omstilling fra anbringelse på døgninstitutioner over til familiepleje og tættere opfølgning fra sagsbehandlere. Denne kommunale virkelighed er en del af bagtæppet til forårets drøftelser om stabilitet.

Socialpædagogerne er umiddelbart positive overfor tidligere indsatser og mindre indgribende tilbud for barnet. Sverigesmodellens elementer med korttidsanbringelser og bevægelse til mindre indgribende indsatser kan dog føre til flere skift i børnenes liv. Socialpædagogerne mener, at vi skal sikre den rette indsats fra start, da det rette tilbud første gang sikrer færre skift og derfor større stabilitet.

Med dette som baggrund ønsker Socialpædagogerne at præsentere konkrete bud på, hvordan vi skaber større stabilitet i anbringelserne – til gavn for anbragte børn og unge.

1. Inddragelse af barnet som stabiliserende faktor

Hvis vi skal skabe stabile løsninger til gavn for de børn, som bliver anbragt, skal vi inddrage dem og tale med dem om, hvad der for dem opleves vigtigt i deres liv. Vi ved også fra forskningen, at det har stor betydning, at barnet og familien er blevet inddraget i beslutning om anbringelse og valg af anbringelsessted. Alene dét, at barnet og forældrene er enig i anbringelsen, er en stabiliserende faktor. Derfor er der bl.a. behov for at se på kvaliteten af inddragelse og på, hvordan vi mere overordnet kan styrke inddragelsen.

Vi har i dag en lovgivning, som alt overvejende søger at sikre barnets rettigheder, og at barnets stemme bliver hørt i forhold, som gælder deres liv. Det skal vi værne om. Socialpædagogerne ønsker at styrke inddragelsesdagsordenen i anbringelsessager på to fronter.

Undersøgelse af kvaliteten af børneinddragelse

Socialpædagogerne mener, at det skal undersøges, om der er den fornødne kvalitet i den inddragelse, som finder sted i dag – primært set fra børnenes perspektiv. Derfor foreslår Socialpædagogerne, at der igangsættes en undersøgelse af kvaliteten.

Denne viden skal bruges til at kvalificere debatten og løsninger omkring bedre børneinddragelse.

En ekstra børnesamtale i opstarten af en anbringelse

En anbringelse er en stor indgriben i et barns liv, derfor skal der være mulighed for at blive hørt i den tidlige begyndelse af en anbringelse. Socialpædagogerne vil derfor have indført en ekstra børnesamtale senest en måned efter anbringelsen med fokus på, hvordan barnet oplever den første tid. Socialpædagogerne ønsker med den ekstra børnesamtale i begyndelse af en anbringelse at sikre, at der bliver fulgt ordenligt op på et sårbart og vigtigt tidspunkt i anbringelsen.

2. Udvidet visitationsproces

Når man spørger børnene om årsagerne til, at de skiftede anbringelsessted, svarer næsten en tredjedel, at det skyldes et dårligt match mellem dem og anbringelsesstedet. Det har altså stor betydning, at der bliver lavet et grundigt forarbejde, som sikrer, at barnet får det rette tilbud. Jo flere sammenbrud et barn har bag sig og jo mere omsorgssvigt barnet er blevet udsat for, jo større er kompleksiteten ofte i barnets sag. Der er derfor behov for at udvikle visitationsforløb, hvor der er mulighed for at afdække behov og muligheder i de meget komplekse børnesagsforløb.

Et udvidet visitationstilbud til børn med særlig vanskeligheder

Socialpædagogerne ønsker, med inspiration fra Norge, at afprøve et udvidet visitationstilbud for børn med flere sammenbrud bag sig og større vanskeligheder med sig. Vi ønsker at afprøve, hvordan et grundigt visitationsforløb over en længere periode kan styrke stabile anbringelses løsninger for en særlig sårbar målgruppe af børn og unge.

Det udvidede visitationstilbud tager udgangspunkt i en midlertidig anbringelse af barnet på en døgninstitution. Her foretages en grundig udredning, som også indeholder inddragelse af barnet og biologisk familie/nære netværk. Udredningsforløbet bruges til at sikre et bedre match ved at lære barnet at kende, afdække barnets behov og finde en plejefamilie, som kan imødekomme barnets behov. Døgninstitutionen er med i et længere overlapforløb, når barnet flytter ind i plejefamilien. Derudover står de for kontinuerlig sparring, opkvalificering og aflastning undervejs i den nye anbringelse i plejefamilie.

Tilbuddet bygger på høj faglighed og tålmodighed, som forudsætning for at skabe stabile løsninger i samarbejde med barnet og familien. Et forsøg med udvidet visitationstilbud til børn med komplekse vanskeligheder skal tilpasses danske forhold.

3. De biologiske forældre har betydning for stabilitet

Den biologiske familie er for mange børn den røde tråd på tværs af mange skift. Vi ved fra forskningen, at forældre til anbragte børn spiller en betydningsfuld rolle i børnenes liv, og anbringelser er mere stabile, hvis forældrene er enige i anbringelsen, og der løbende er kontakt undervejs i anbringelsen.

Netop denne røde tråd er en af de vigtige årsager til, at man skal understøtte kontakten mellem det barn, som bliver anbragt og den biologiske familie og netværk. Mange forældre oplever sorg og skam i forbindelse med, at deres barn bliver anbragt, som kan spille ind i forhold til opbakning og samarbejde i anbringelsen. Derfor er der behov for at fokusere på, hvordan vi kan styrke biologiske forældres evne til at spille en støttende rolle i deres børns liv – uafhængig af, om barnet er anbragt for barndommen eller med henblik på hjemgivelse i familien.

Socialpædagogerne ser et stort potentiale i at udvikle og udbrede brugen af støtten til biologiske forældre – fordi det bidrager til at skabe stabilitet i anbringelsen og ro for børnene. Støtte til forældre findes i dag i Lov om social service § 54. I denne ordning er der mulighed for, at forældrerens får en kontaktperson, som kan støtte dem i de behov, de har og derigennem styrke deres evne til at samarbejde og involvere sig i deres børns liv.

På trods af, at kommunerne har pligt til at tilbyde § 54, bliver ordningen kun benyttet i ringe grad i dag. Socialpædagogerne ønsker derfor at bidrage med bud på, hvordan vi kan kvalificere og styrke brugen af § 54.

Udvidet koncept for forældre støtte

Socialpædagogerne ønsker med et udvidet koncept for forældre støtte at afprøve, hvordan biologiske forældre kan understøttes bedre gennem en kombination af kvalificeret kontaktpersonarbejde og en socialpædagogisk understøttet gruppebaseret indsats. At forældre både får den individuelle støtte og indgår i gruppeprogram vil bidrage til, at de bliver yderligere styrket i både deres forældre evne og derved styrker relationen til barn.

Konceptet er en kombination af to ben og vil derfor både bestå af en individuel kontaktpersons støtteordning og en gruppebaseret indsats indeholdende vidensdeling og netværksdannelse. Et grundlæggende element i dette udvidede koncept for forældre støtte er, at det er fleksibelt og bygger på frivillighed. Forældrene skal dog altid præsenteres tydeligt for formålet.

4. Opfølgning på anbringelsesområdet

Vi står i en omstillingstid, hvor mange kommuner omstiller indsatserne på det specialiserede børne- og ungeområde med inspiration fra Borås i Sverige. En omstilling som bl.a. har fokus på tidlig indsats, mindst mulig indgriben, tættere opfølgning fra sagsbehandler, øget brug af korttidsanbringelser og længst mulig i eget hjem. Og som har et mål om at reducere brugen af lange døgninstitutionsophold. Der er behov for at følge denne udvikling og få viden om effekterne for børnene og familierne.

Der blev i 2017 udarbejdet en større evaluering af Herningprogrammet (også inspireret af Sverigesmodellen), men denne dokumenterer primært de styringsmæssige og økonomiske

effekter. Der mangler derfor mere viden om, hvilke effekter omstillingen har for børnene og familierne – trives de bedre?

Mere viden om effekten af omstillingen for børn og familier

Socialpædagogerne mener, at der er behov for mere viden om, hvilken effekt de kommunale omstillinger har for børnene og familierne – får man reelt flyttet børnene og familierne et nyt og bedre sted hen? En sådan evaluering skal se på, hvordan omstillingen lever op til en af sine grundmålsætninger om at sikre, at børn og unge med særlige behov opnår samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og udvikling som deres jævnaldrende, samt et fokus på hvordan modellens elementer spiller sammen med kontinuitet i barndommen.

Kontakt

Forbunds næstformand: Verne Pedersen
vkp@sl.dk / tlf. 40640344

Socialfaglig konsulent: Mette Hauch Jensen
met@sl.dk / tlf. 2219 7914